

ClientEarth
Prawnicy dla Ziemi

**Fundacja
Dziedzictwo
Przyrodnicze**

FUNDACJA
DZIKA POLSKA

Instrukcja wypełniania Karty Obszaru

Wprowadzenie

Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 zakłada ambitne i niezwykle potrzebne cele związane z ochroną zasobów przyrodniczych Unii Europejskiej. Jednym z nich jest objęcie 30% powierzchni lądowej i morskiej terytorium UE ochroną obszarową, w tym 10% ma być chronione w sposób ścisły.

W Polsce wciąż istnieje duży potencjał do obejmowania ochroną obszarów cennych przyrodniczo, szczególnie w zakresie ochrony ścisłej (obecnie zaledwie ok. 1,5% powierzchni kraju jest chronione w ten sposób!). Dostrzegając duże możliwości w procesie wdrażania zapisów Strategii, Koalicja 10%¹ chce wesprzeć działania związane z wyznaczaniem i obejmowaniem ochroną najcenniejszych fragmentów naszego kraju. Służyć temu ma niniejsza akcja, w ramach której zbieramy i analizujemy propozycje miejsc, które powinny być chronione. Gromadzenie bazy obszarów odbywa się dwoma ścieżkami - jedną z nich jest praca ekspercka, wykonywana przez specjalistów działających w Koalicji (np. analiza dotycząca lasów wyłączonych z zabiegów). Drugą ścieżką jest zbieranie propozycji nadsyłanych poprzez sieć lokalnych przyrodników (np. propozycje rezerwatów i obszarów Natura 2000) - patrz niżej szczegóły. Wszystkie odpowiednio uzasadnione propozycje zostaną przez nas przekazane Ministerstwu Klimatu i Środowiska, jako oficjalna propozycja Koalicji powiększenia sieci obszarów chronionych w Polsce.

W ramach starań o właściwy wkład Polski do osiągnięcia celu „10% obszarów lądowych i morskich pod ochroną (euro)ścistą”² w ramach działań Koalicji:

- Pracujemy nad analizą potrzeb i możliwości utworzenia nowych **parków narodowych**, zakładając że w całości zaliczyłyby się one na poczet tego celu. Ta analiza bazuje na dotąd opublikowanych propozycjach, tj. nie zbieramy zupełnie nowych pomysłów. Jeżeli możesz i chcesz pomóc w weryfikacji i uzasadnianiu propozycji któregoś z parków narodowych, skontaktuj się z nami mailowo, a omówimy możliwości współpracy.
- Pracujemy nad analizą potrzeb i możliwości utworzenia nowych **rezerwatów przyrody**, zakładając że w całości zaliczyłyby się one na poczet tego celu. W tym wątku kluczowym elementem naszych analiz jest przedsięwzięcie „Rezerваты przyrody – czas na come back”, wdrażane od kilku lat przez Klub Przyrodników. W tym zakresie **potrzebujemy Twojego wkładu** – jeżeli uważasz, że jakiś

¹ Koalicja 10% to grupa organizacji pozarządowych działających wspólnie w celu efektywnego wdrażania Strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 w naszym kraju. Więcej o nas dowiesz się tu: www.koalicja10.pl

² Ochrona (euro)ścista to określenie odnoszące się do ochrony ścisłej, które obowiązywać będzie w implementacji Strategii na rzecz bioróżnorodności 2030. Jej definicja podana jest w odpowiedniej nocie KE (różni się od naszej krajowej definicji!) https://environment.ec.europa.eu/publications/criteria-and-guidance-protected-areas-designations-staff-working-document_en

Koalicja 10%

ClientEarth
Prawnicy dla Ziemi

**Fundacja
Dziedzictwo
Przyrodnicze**

FUNDACJA
DZIKA POLSKA

nie chroniony dotąd teren zasługuje na ochronę w formie rezerwatu przyrody – zgłoś go nam używając odpowiedniego formularza. Zgłoszenie będzie analizować Klub Przyrodników i jego

koordynatorzy wojewódzcy. Jeśli przekazałeś wcześniej swoją propozycję w ramach akcji “Rezerwaty przyrody - czas na comeback”, nie musisz tego robić powtórnie.

- Pracujemy nad znalezieniem innych fragmentów terenu, wymagających „oddania przyrodzie” (nie przesądzając definitywnie formy prawnej, w której to nastąpi), w tym w szczególności:

- **Mokradła potrzebujących renaturyzacji** i ponownego nawodnienia. W tym zakresie potrzebujemy Twojego wkładu – jeżeli znasz mokradło, którego znaczenie dla przyrody i krajobrazu można zoptymalizować ponownie je nawadniając – zgłoś go nam używając odpowiedniego formularza. Zgłoszenia będzie analizować Centrum Ochrony Mokradła. Nasi eksperci ocenią, czy po nawodnieniu mokradło powinno być „oddane przyrodzie” (zaliczając się na poczet celu 10%), czy też może być na jakieś sposoby użytkowane (nie zaliczając się wówczas na poczet celu 10%, ale pełniąc inne funkcje ekologiczne);

- **Rzek swobodnie płynących** - potrzebujących pozostawienia ich naturalnym procesom hydromorfologicznym. W tym zakresie **potrzebujemy Twojego wkładu** – jeżeli znasz rzekę lub odcinek rzeki, w który człowiek nie powinien dłużej ingerować (lub który powinien być zrenaturyzowany a następnie pozostawiony naturalnej dynamice) – zgłoś go nam używając odpowiedniego formularza.

- **Lasów wymagających wyłączenia z zabiegów gospodarczych** (w tym tzw. „starolasów” (*old-growth forests*) i lasów, które łatwo mogłyby rozwinąć się w „starolas”). Ta część analizy ma charakter ekspercki, nie zbieramy zgłoszeń do tego typu obszarów. Jeżeli uważasz że możesz w niej pomóc, skontaktuj się mailowo, a omówimy możliwości współpracy.

W ramach starań o właściwy wkład Polski do osiągnięcia celu „30% obszaru lądowego i morskiego UE desygnowane jako obszary chronione” w ramach działań Koalicji:

- Kontynuujemy prowadzone od 2003 r. prace nad „Shadow List” **obszarów Natura 2000 – tak ptasich, jak i siedliskowych**. W tym zakresie **potrzebujemy Twojego wkładu** – jeżeli znasz obszar, spełniający kryteria IBA a nie desygnowany dotąd jako ptasi obszar Natura 2000 i nie ujęty w książce „Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce, OTOP 2010”, zgłoś go nam używając odpowiedniego formularza. Jeżeli dostrzeżesz, że dla ochrony któregoś z gatunków z zał. II lub któregoś z typów siedlisk z zał. I dyrektywy siedliskowej, siedliskowa część sieci Natura 2000 powinna być uzupełniona - zgłoś go nam używając odpowiedniego formularza. Zgłoszenia obszarów ptasich będzie analizować OTOP, zgłoszenia dotyczące obszarów siedliskowych – PTOP Salamandra i Klub Przyrodników.

- Analizujemy **inne komponenty systemu obszarów chronionych** w Polsce, pod kątem możliwości ich rozwoju. Ta część analizy ma charakter ekspercki. Jeżeli uważasz że możesz w niej pomóc, skontaktuj się mailowo, a omówimy możliwości współpracy.

Informacje ogólne dotyczące zbieranych propozycji

Aktualnie Koalicja 10% zbiera propozycje dla pięciu typów obszarów:

- rezerwaty
- obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000
- specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000
- torfowiska do renaturyzacji
- rzeki swobodnie płynące

Na stronie www.koalicja10.pl zamieszczone są tzw. Karty Obszaru, różne dla każdego ze wskazanych powyżej typów obszaru. Są to pliki excel, zawierające w środku szczegółowe instrukcje wskazujące w jaki sposób wypełnić poszczególne pola. Niniejszy dokument nie tłumaczy więc szczegółowo procedury wypełniania plików, przekazuje jedynie pewne ogólne wytyczne, jak zrobić to właściwie.

Jeśli posiadasz wiedzę o obszarze cennym przyrodniczo, który nadaje się do ochrony w ramach któregośkolwiek z ww. typów obszarów, to wypełnij odpowiednią Kartę i prześlij ją na adres koalicja10procent@gmail.com

Propozycje dotyczące obszarów proponowanych do ochrony zbieramy **do 31 października 2022.**

O czym należy pamiętać przy wypełnianiu Karty Obszaru?

1. Jeśli przekazywałeś(aś) kiedykolwiek w przeszłości propozycje obszarów do objęcia ochroną (np. propozycje rezerwatów w ramach inicjatywy Klubu Przyrodników „Rezerваты – czas na comeback”, lub propozycje ostoi ptaków IBA w ramach opracowania OTOP „Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce”), to nie musisz ponownie wypełniać Karty Obszaru, chyba, że zdobyłeś od tamtej pory bardziej szczegółowe lub aktualniejsze dane o takim obszarze.
2. Zakładamy, że posiadasz przynajmniej podstawową wiedzę, dotyczącą zasobów przyrodniczych i wiesz, jakie kryteria powinien spełniać np. obszar siedliskowy, czy też ptasi objętym siecią Natura 2000. Jeśli nie jesteś tego pewny, to przed wypełnieniem Karty, poczytaj o tym jakie gatunki / siedliska chronione są charakterystyczne dla takich obszarów. Podobnie ze zgłoszeniami dotyczącymi rezerwatów – pamiętaj, że ma być to obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi. Nie każda łąka i nie każdy las będzie się więc kwalifikować do naszej akcji.
3. Postaraj się, aby zgłoszenie było jak najbardziej kompletne i rzetelnie przygotowane. Przeczytaj uważnie wytyczne w pliku excel i stosuj się do nich. W opisie miejsca i punkcie dotyczącym uzasadnienia ochrony, staraj podawać się konkretne informacje, unikaj ogólników – np. zamiast „obecnych jest dużo starych drzew” wpisz raczej „starodrzew bukowy (>140 lat) zajmuje powierzchnię min. 2 ha”; ALBO zamiast „duże populacje ptaków migrujących” wpisz raczej „Podczas wędrówki jesiennej koncentracje sięgają 12 tys. ptaków wodno-błotnych” itp. Unikaj „lania wody” – nie podawaj informacji, które nie będą istotne w

Koalicja 10%

ClientEarth
Prawnicy dla Ziemi

**Fundacja
Dziedzictwo
Przyrodnicze**

FUNDACJA
DZIKA POLSKA

podejmowaniu decyzji o ochronie danego miejsca (np. nie podawaj listy pospolitych gatunków roślin czy zwierząt).

4. Jeśli nie posiadasz obecnie szczegółowych informacji o obszarze, ale dotychczas zebrane, wrywkowe dane sugerują, że może być on cenny i wart ochrony, postaraj się w sam lub we współpracy (np. z lokalnymi przyrodnikami, regionalnie działającym NGO itp.) zebrać bardziej szczegółowe informacje. Tylko rzetelnie wypełniona Karta Obszaru będzie podstawą do powołania go do objęcia statusem obszaru chronionego.
5. Oprócz poprawnie wypełnionej Karty, równie ważną częścią zgłoszenia jest załącznik mapowy, prezentujący granice proponowanego obszaru. Bez załącznika, zgłoszenie nie będzie mogło być dalej procedowane.
6. Jeśli któreś z powyższych zapisów są dla Ciebie jest niejasne, lub masz wątpliwości co do wypełniania karty, pisz do nas: koalicja10procent@gmail.com a my skontaktujemy się z Tobą.

Przesyłając nam rzetelnie wypełnioną Kartę Obszaru, możesz mieć realny wpływ na ochronę przyrody w Polsce. Zapraszamy do współpracy!